

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 august 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte - Elena Covalenco,

Judecători - Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2018, declarat de către avocatul Gafton Mihai în numele inculpatului

Grițcan Vladimir XXX, născut la
XXX, originar din XXX, domiciliat
în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 25.04.2017 - 20.02.2018;
2. instanța de apel: 14.03.2018 - 04.04.2018;
3. instanța de recurs: 25.06.2018 - 14.08.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul central din 20 februarie 2018, Grițcan Vladimir a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) Cod penal și, prin aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

În temeiul art.90 alin.(1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 4 ani, cu obligarea lui Grițcan Vladimir să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

S-a respins, ca neîntemeiată, cerința procurorului cu privire la confiscarea motocicletei de model „MT-10”, la volanul căreia se afla inculpatul la momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Potrivit sentinței, prima instanță a constatat că Grițcan Vladimir, la 05 octombrie 2016, aproximativ la ora 00.30, fără a deține permis de conducere și fiind în stare de ebrietate alcoolică, conducând motocicleta de model „MT-10”, pe traseul din or.Căinari în direcția s.Cărbuna, r-nul Ialoveni, nu s-a asigurat că eventual pe motocicleta condusă de el pot urca ca pasageri alte persoane, ca rezultat Cerepanov Albert, care se urcase ca pasager pe motocicletă, a căzut jos în timp ce motocicleta s-a pornit în urma înlăturării unei defecțiuni tehnice, iar în urma leziunilor primite a decedat pe loc.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip deschis, invocând că prima instanță incorect a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare în privința inculpatului, or, analizând personalitatea acestuia, în raport cu fapta săvârșită, acesta urmează să execute pedeapsa în mod real; - aplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal în cauză, doar din motiv că succesorul victimei nu are pretenții materiale față de inculpat, va crea o discrepanță între pedepsele stabilite inculpaților în cazurile când rudele victimelor sunt mai responsabile și protejează drepturile ultimelor, în raport cu situația din speță, când succesorul victimei manifestă indiferență; - comportamentul inculpatului, repararea prejudiciului și recunoașterea vinovăției urmează a fi luate în considerație doar la stabilirea mărimii pedepsei, iar acuzarea a ținut cont de aceste circumstanțe în solicitarea din apel; - executarea reală a pedepsei va putea remedia consecințele, corija comportamentul infracțional al inculpatului, va duce la conștientizarea de către acesta a faptei infracționale, va restabili echitatea socială, ordinea de drept și va atinge scopul educativ și preventiv a pedepsei penale; - la stabilirea pedepsei, prima instanță nu a specificat regimul de executare al acesteia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2018, apelul declarat a fost admis, casată sentința parțial, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui V.Grițcan, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(4) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani. În rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a considerat că prima instanță eronat a conchis asupra aplicării prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, fără a aprecia în mod corespunzător circumstanțele cauzei, personalitatea inculpatului, gravitatea infracțiunii comise și consecințele survenite. În contextul dat, instanța de apel a considerat că aceste chestiuni, evaluate în ansamblu, nu puteau duce la aplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal în speță.

Instanța de apel a constatat că prima instanță, în procesul individualizării executării pedepsei, a invocat aceleași circumstanțe care au fost reținute la etapa individualizării pedepsei, deși urma să prezinte motive suplimentare în sensul dat. În acest context, instanța de apel a considerat că nu poate fi reținut, drept motiv pentru aplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, faptul că succesorul victimei nu a avut pretenții materiale față de inculpat, or această circumstanță, pe lângă recunoașterea vinovăției, examinarea cauzei în procedură simplificată, căința sinceră, prezența unui copil minor la întreținere și caracteristica pozitivă, reprezintă chestiuni care se iau în considerare la stabilirea pedepsei, nu și la individualizarea executării acesteia.

Suplimentar, instanța de apel a statuat că comportamentul inculpatului, care a manifestat căință sinceră, cât și faptul că succesorul victimei nu are careva pretenții față de acesta, în sine nu pot întemeia aplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, deoarece aceste chestiuni nu reduc gradul și pericolul social al faptelor comise. Totodată, instanța de apel a considerat că vinovăția victimei, care s-a urcat pe motocicletă în stare de ebrietate, în timp ce aceasta era în mișcare, nu reprezintă o circumstanță acceptabilă pentru suspendarea condiționată a executării pedepsei, după cum a statuat prima instanță, or, comportamentul victimei nu reduce vinovăția inculpatului și nici gradul și pericolul social al faptei comise.

Mai mult, instanța de apel a considerat că aplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal este inequitabilă, deoarece are ca efect formarea unei sineâncreri în rândurile persoanelor condamnate pentru infracțiuni similare și face posibil ca ultimii să conducă din nou mijloace de transport, încălcând regulile de circulație, inclusiv în stare de ebrietate.

În prezența acestor circumstanțe, instanța de apel a considerat necesară casarea parțială a sentinței, cu excluderea aplicării prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal în cauză și cu stabilirea față de inculpat a pedepsei cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea ei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, pe care a considerat-o echitabilă și aptă să atingă scopul pedepsei penale.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul M.Gafton în numele inculpatului care, invocând temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocând că instanța de apel nu a motivat consecvent soluția adoptată privind individualizarea executării pedepsei stabilite inculpatului, or argumentele expuse în decizie s-au bazat nu pe aprecierea circumstanțelor săvârșirii faptei, ci pe comiterea unor infracțiuni similare de către alte persoane, neantrenate în proces; - este neîntemeiată presupunerea instanței că inculpatul ar putea comite pe viitor alte infracțiuni, or prevederile legale și practica judiciară nu admit condamnarea pentru presupuneri legate de personalitatea inculpatului; - inculpatului i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil, or acesta nu a primit un răspuns concret la capitolul individualizării pedepsei penale și executării acesteia; - la stabilirea pedepsei instanța nu a ținut cont de prevederile art.6-7, 61, 75, 90 Cod penal stabilindu-i inculpatului o pedeapsă prea aspră.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat declararea inadmisibilității recursului ca fiind neîntemeiat, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

În temeiul prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să caseze parțial sau total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis. Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate.

Colegiul reține că autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului V.Grițcan, și critică decizia instanței de apel numai în latura stabilirii pedepsei, prin care au fost excluse dispozițiile art.90 Cod penal.

După cum rezultă din partea descriptivă a sentinței, prima instanță a menționat că, la stabilirea pedepsei, a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de persoana inculpatului, care a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, de circumstanțele atenuante prezente în cauză - recunoașterea vinei, căința sinceră, lipsa antecedentelor penale și a circumstanțelor agravante, aflarea la întreținere a copilului minor, că se caracterizează pozitiv, recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune succesoriului legal al victimei. Reieșind din aceste împrejurări, instanța a conchis că corijarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără a fi privat de libertate, stabilindu-i pedeapsa cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Instanța de apel, admitând apelul declarat de procuror, a rejudecat cauza în latura stabilirii pedepsei, constatând că prima instanță eronat a aplicat în privința inculpatului prevederile art.90 Cod penal, reieșind din gravitatea infracțiunii comise și consecințele survenite, aspecte ce nu pot genera stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Colegiul penal constată că instanța de apel, judecând apelul declarat în latura stabilirii pedepsei inculpatului, nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale ce reglementează instituția individualizării pedepsei penale și a executării acesteia și, drept consecință, pripit a conchis asupra necesității excluderii aplicării față de inculpat a prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal.

Astfel, instanța de recurs consideră neîntemeiată constatarea instanței de apel, potrivit căreia comportamentul inculpatului, care a manifestat căință sinceră, cât și faptul că succesoriul victimei nu are pretenții față de acesta, în sine nu pot întemeia aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, deoarece aceste chestiuni nu reduc gradul și pericolul social al faptelor comise. Totodată, Colegiul penal apreciază critic o altă constatare a instanței de apel, potrivit căreia circumstanțele cauzei și cele privind personalitatea inculpatului la fel nu pot servi la aplicarea prevederilor nominalizate. Din concluzia instanței de apel reiese că aplicabilitatea prevederilor art.90 Cod penal este determinată în exclusivitate de gravitatea și pericolul social al faptei infracționale, ceea ce este eronat și contravine legii, or, potrivit art.90 alin.(1) Cod penal, concluzia

de aplicare a acestor prevederi poate fi luată ținând cont de circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului.

În acest sens, Colegiul penal consideră că instanța de apel pripit a apreciat chestiunea privind comportamentul postinfracțional al inculpatului în detrimentul acestuia, prin neaplicarea prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal, or, acesta reprezintă parte integrantă a personalității inculpatului care, la rândul său, este un criteriu de aplicare a normei menționate. În același context, Colegiul penal atestă că instanța de apel eronat a considerat că comportamentul victimei, care fiind în stare de ebrietate s-a urcat pe motocicletă în timpul când inculpatul a pornit schimbând viteza de deplasare, nu are relevanță în cauză, or, acesta reprezintă o circumstanță a cauzei și, la fel ca și în mențiunea anterioară, reprezintă un criteriu de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal.

Sub aspectul celor relatate, instanța de recurs menționează că prima instanță, la individualizarea executării pedepsei, just a luat în considerare chestiunile nominalizate și le-a dat o apreciere corespunzătoare, în ansamblu cu circumstanțele privind cauza și personalitatea inculpatului, lucru pe care instanța de apel a omis să-l realizeze pe deplină măsură.

Suplimentar, Colegiul consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel, potrivit căreia în speță este inechitabilă aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, deoarece ar avea ca efect formarea unei sine încrederi în rândurile persoanelor condamnate pentru infracțiuni similare și face posibil ca ultimii să conducă din nou mijloace de transport, încălcând regulile de circulație, inclusiv în stare de ebrietate. În viziunea instanței de recurs, o asemenea concluzie generală este inadmisibilă, în primul rând în contextul în care prin aceasta se indică în mod ipotetic asupra unor situații care ar putea avea loc în viitor cu participarea altor persoane, iar în al doilea rând din motiv că individualizarea executării pedepsei poartă un caracter unic pentru fiecare caz în particular și nu poate fi condiționată de ipoteze.

În plenitudinea circumstanțelor constatate, Colegiul penal concluzionează că instanța de apel, la aprecierea corectitudinii individualizării executării pedepsei de către prima instanță, nu a dat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 90 Cod penal și a casat sentința în latura stabilirii pedepsei, în pofida faptului că aplicarea dispozițiilor art.90 alin.(1) Cod penal, reieșind din motivarea expusă în sentință, este întemeiată și argumentată suficient, cu respectarea prevederilor legale de rigoare, iar în această situație, interdicții de suspendare condiționată a executării pedepsei stabilite inculpatului, legea nu prevede, or, suspendarea executării condiționate a pedepsei, conform art.90 alin.(4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni de categorie gravă.

Reținând cele menționate *supra*, Colegiul penal conchide că pedeapsa stabilită inculpatului de către prima instanță cu suspendarea condiționată a executării ei, este una corectă și își va atinge scopurile enunțate în prevederile art.61 Cod penal, potrivit căruia, pedeapsa penală are drept scop corectarea inculpatului, iar executarea pedepsei

nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corijării și reeducării vinovatului.

Din aceste considerente, apreciind că argumentele invocate de recurent și-au găsit confirmare, fiind atestată prezența erorii de drept, prevăzută de art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, Colegiul conchide asupra necesității admiterii recursului ordinar declarat, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și cu menținerea sentinței, deoarece apelul a fost greșit admis.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Gafton Mihai în numele inculpatului Grițcan Vladimir, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2018, în cauza penală în privința lui Grițcan Vladimir și menține sentința Judecătoriei Căușeni, sediul central din 20 februarie 2018, prin care Grițcan Vladimir a fost condamnat în baza art.264 alin.(4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani și cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe o perioadă de probațiune de 4 ani, în temeiul art.90 alin.(1) Cod penal.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 29 august 2018.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru